

Definitioner på typer af farvande (DKF og DGI)

Meget beskyttet farvand

Et meget beskyttet farvand er et farvand, der i sin størrelse og afgrænsning er så beskyttet, at du er afskærmet for vindmæssige påvirkninger. Bølger kan ikke opbygges (maksimalt ca. 0,1 m.), og der er ingen risiko for at drive ud på åbent vand. Der er heller ikke andre risikomomenter som fx skibstrafik, kraftig strøm eller vandfald.

Meget beskyttede farvande er typisk åer, mindre søer og smalle fjorde med ringe vanddybde og kort afstand til bredden på begge sider.

Vær opmærksom på, at nogle åer kan skifte karakter efter årstiden. Fx kan der efter en lang vinter med meget sne være mere strøm i åerne.

Beskyttet farvand

Beskyttet farvand er kendetegnet ved, at du kan være udsat for vindpåvirkninger, men bølger kan kun opbygges i mindre grad (maksimalt ca. 0,25 m.). Der er ingen risiko for at drive ud på åbent farvand. Der er heller ikke mulighed for at møde skibstrafik ud over langsomme småbåde, og der er ingen nævneværdig strøm (maksimalt 2 knob) eller større vandfald (maksimalt 0,2 m.).

Disse farvande er typisk større åer, mellemstore søer, mindre vige og fjorde. Du kan måske ikke bunde, men der er ikke større afstand til sikker bred, end du kan svømme ind på maksimalt et par minutter.

Kystnært / mindre beskyttet farvand:

Kystnært eller mindre beskyttet farvand er forholdsvis tæt på kyst eller søbred, og du vil kunne redde dig i land på kort tid. Kysten kan vende ud mod større vand, så der er risiko for at drive til havs ved fralandsvind. Ved pålandsvind kan du blive udsat for større bølger.

Du skal være opmærksom på øvrig trafik i dette farvand. Der kan være hurtigtgående fartøjer som erhvervsfartøjer og færger. Åer kan have middelkraftig strøm op til 4 knob og strømmende vand/vandfald op til kategori 2. Søer, vige og fjorde kan have flere kilometer til anden kyst, så bølger kan opbygges alt efter vindens styrke.

Ved kystnær sejlads anbefaler man samsejlads, så der er mulighed for at redde hinanden op. Ved solosejlads anbefales det at ro så kystnært, du kan bunde og redde dig i land på få minutter - såfremt du ikke magter at redde dig op i eget fartøj. Ved solosejlads anbefales det også at medbringe skiftetøj samt mulighed for at tilkalde hjælp via fx mobiltelefon i vandtæt etui.

Læs også: [Kom op din kajak efter kæntring](#)

At tjekke vejrudsigter og planlægge ture efter evne hører altid med ved kystnært sejlads.

Åbent vand / ubeskyttet farvand

Åbent vand / ubeskyttet farvand betyder, at der ikke er beskyttelse for vind eller bølgers påvirkning. Derfor er dette farvand bedst egnet for erfarne roere.

Sejladsen kan foregå i større afstand fra land og typisk ved større kryds af brede fjorde, bugter og mellem øer. Der kan være trafik med store erhvervsfartøjer som fx fragtskibe, fiskefartøjer, færger samt hurtigtgående motorbåde. Selvom kajaker betegnes som "mindre manøvredygtige fartøjer" og har retten til vejen, så husk, at det kan være svært at få øje på en kajak, især i større bølger.

Du bør undgå at krydse, hvor du er til gene for rutetrafik, og hvor større skibe pga. dybgang eller størrelse kan være forhindret i at undvige. Skal du alligevel krydse et farvand med skibstrafik, kan du (hvis du har VHF og certifikat) melde over kanal 72, hvornår du forventer krydse. Krydser du fx mellem Helgenæs og Samsø, så ring til Molslinjens kontor, så hurtigfærgerne er orienteret om at holde udkig efter kajaker.

At foretage åbne kryds kræver agtpågivenhed over for aktuelt vejr, vejrskifte, påklædning, færdigheder, udholdenhed, sikkerhedsudstyr og nødplan. Nogle af de ting, du bør være opmærksom på, er:

- om redningsteknikkerne også virker, hvis vejret udvikler sig
- om du kan ro distancen, hvis modvinden øges
- om du magter at vende og ro den anden vej i bølgerne
- hvordan færdighederne er hos dem, du sejler med.

En rettesnor for den distance, du maksimalt skal planlægge at sejle i åbent farvand, er, at du skal kunne ro den dobbelte distance uden pause. På den måde har du altid lidt ekstra i "bagagen".

Strømmende vand

Strømmende vand er farvand, hvor du godt kan have bredden tæt på, men hvor strømmens hastighed alligevel gør sejladsen vanskelig eller forbundet med særlig risiko.

Denne type farvand findes kun få steder i Danmark, men forekommer mange steder i vore nabolande. Det kan være smalle gennemløb med større vand på hver side af en indsnævring. Er der også klippebund med variation af vanddybder eller vind og bølger mod strømretningen, kan der skabes særdeles store bølger og strømhvirvler, hvilket er udfordrende i kajak.

Strømmende vand forekommer også i floder og elve. Det kaldes White Water sejlads og klassificeres på en skala fra 1-5. Skalaen tager hensyn til strøm, bølgestørrelse, vandfald og længde på vanskelige passager. På den måde kan du vælge strækninger ud fra egne færdigheder. Til White Water sejlads findes der særligt egnede fartøjer som White Water kanoer og kajaker samt River Rafting gummibåde.

Surf zone

Surf zone er en type farvand, der er meget afhængig af vejr og lokale forhold. De ideelle betingelser findes kun ganske få steder i Danmark.

Under kraftigere vindforhold er der dog mange steder her i landet, du kan opnå en bølgestørrelse, så reelle surf ind mod land opnås. Men ofte skal det blæse så kraftigt, at det er forbundet med vanskelige ro-forhold. De ideelle forhold er, når bølgerne har stor afstand og vanddybde til at opbygge lange dønninger, der kan rejse sig til høje bølger med stejle sider, som ruller ind mod stranden. Klitmøller er nok det mest kendte sted i Danmark og tiltrækker kajakfolk fra både ind- og udland. Det er ikke for ingenting, at det populært kaldes "Cold Hawaii".

De fleste havkajaker kan anvendes til moderat surf, men øges sværhedsgraden, anbefales korte havkajaker med god opdrift i stævnen. Der findes også særligt egnede kajaktyper som surfkajaker, surfski og waveski.

Michael Sørensen, DGI instruktør i kajak